FACTORS THAT CONTRIBUTE TO THE DEVELOPMENT OF THE PUPILS' CREATIVE POTENTIAL

Ramona Vlad

DMD, MA , University of Medicine and Pharmacy, Tîrgu Mureş

Abstract: Creativity is a complex public activity, which brings to a distinct product, it is the capacity of the human being to achieve something new in different forms, to reveal unknown aspects of reality, to elaborate original solutions and ways of problem solving expressing them through original personal means. Music is the art which expresses the dynamics of spiritual life that acts in the straightest way upon sensitivity and creativity. Considering, on the one hand, the complexity of creativity and the way in which music acts upon sensitivity and consciousness, and on the other hand the universe and childhood innocence, I decided to discover interferences between them, connections among music, painting and creativity, on the sublime ground of childhood. In the proposed study I started from the hypothesis that stimulating the students' creative manifestations, under a creative workout, toghether with many artistic activities, can bring to the growth of the pupils' creative potential. The target groups were made up of pupils from the 2nd and 6th grade. The research sample is made up of four groups of subjects. The experimental group is made up of two groups of subjects (from 2nd and 6th A and 6 th B (44 pupils) from „George Enescu" National College of Music in Bucharest. The central group comprises two groups of pupils having the same age with the pupils of the 2nd grades and 44 pupils from the 6th grade from school no: 114 in Bucharest. There have been chosen groups of students from different schools in order to see how much the creative potential is influenced by the pupils' musical education, considering the profile of the pupil's school in the experimental group. The research that was carried out followed the classical plan: finding the creative potential of the four groups (two experimental and two control groups) through diagnosis tasks: the verbal test and creative attitude questionnaire and in the end testing the creative potential again through the same dignosis tests on the four groups of subjects. Results have demonstrated that both experimental groups obtained better performances compared to the initial ones, that confirms the hypothesis at the beginning according to which- children's creative potential can be improved through artistic activities both at primary grades pupils, as well as at those in the secondary school.

Keywords: creativity, pupils, music, art, education.

Introducere

Creativitatea reprezintă o calitate umană determinată de o serie de factori individuali şi sociali. Se consideră că persoanele înalt creative se caracterizează prin sensibilitate faţă de probleme, prin flexibilitatea gândirii, prin fluenţă, prin capacitatea de a restructura, de a organiza şi de a elabora.

Creativitatea este, în esență, un proces complex, o activitate psihică complexă ce se finalizează într-un anumit produs, este acea capacitate psihică a individului uman de a realiza noul, sub diferite forme: teoretică, științifică, tehnică sau socială, de a releva aspecte deosebite,

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)

necunoscute, ale realității, de a elabora căi și soluții originale de rezolvare a problemelor și a le exprima în forme personale inedite.

Inspirația poate fi caracterizată ca o stare psihică de tensiune puternică, având o durată variabilă, în cursul căreia se conturează, în linii generale, idei sau soluții noi. Atributele esențiale ale inspirației sunt spontaneitatea și vibrația afectivă. "Ambianța emoțională le conferă copiilor siguranța necesară pentru a fi receptivi la ce e nou și necunoscut". Faber A, Mazlish E. (2013)

Cercetările psihologice au arătat că inspirația este o etapă a procesului de creaţie. Cuvântul talent provine din limba greacă, *talanton* desemnând o unitate de măsură a greutății sau o monedă având valoarea corespunzătoare unui talant de aur sau argint. În dicționarul Larousse, sensul psihologic al termenului se referă la aptitudinea sau superioritatea naturală de a face un anumit lucru. Creativ este cel care se caracterizează prin originalitate și expresivitate, este imaginativ, generativ, deschizător de drumuri, inventiv, inovativ.

Creativitatea nu poate fi studiată doar în plan personal, în absenţa unui domeniu cultural definit, în care inovația să fie posibilă. "Fără un grup de semeni care să evolueze și să confirme creația, este imposibil să diferențiezi ceea ce este creativ de ceea ce este doar improbabil sau ciudat din punct de vedere statistic". Roco M. (2001)

După Paul Popescu-Neveanu, creativitatea este formațiunea complexă de personalitate ce constă dintr-o interacțiune şi îmbinare de aptitudini și atitudini și se manifestă în metode și produse originale. Aptitudinile logice, imaginative sunt puse în valoare prin atitudinile creative. Creativitatea presupune corelația între demonstrația rațională şi plăsmuirile de vis, între aspirații și realizare. Popescu-Neveanu P. (1993)

Un rol deosebit de important în activitatea creatoare îl au factorii motivaționali și de personalitate. Motivația incită, susține și orientează activitatea. Ea poate fi extrinsecă, exterioară (asociată, în cazul școlarilor, dorinței de a obține note mari, ambiției) și intrinsecă, interioară (exprimată prin interesul pentru cunoaștere, plăcerea de a investiga).

Noţiunea de creativitate face referinţă nu doar la artă, ci şi la idei, ce pot fi transformate uneori în extraordinare opere de artă sau descoperiri științifice, produse noi, ingenioase, metode și procedee îmbunătățite, soluții (nedescoperite anterior) la probleme încă nerezolvate. Simister CJ. (2013)

Arta are o funcție socială bine stabilită, ce stârnește sensibilitate prin emoțiile și sentimentele profunde produse de creațiile artistice. Muzica este arta care exprimă dinamica vieții sufletești, este arta prin care omul se exprimă cel mai spontan și care acționează în modul cel mai direct asupra sensibilității și conștiinței.

Ţinând cont de caracteristicile artei în general şi ale muzicii în special, de complexitatea creativităţii, şi, mai ales, de universul și inocența copilăriei, mi-am propus să descopăr interferențe între acestea, conexiuni între muzică, pictură și creativitate, pe terenul sublim al copilăriei. Am urmărit atingerea următoarelor obiective: formarea trăsăturilor artistice prin intermediul educației muzicale, aplicarea cunoştinţelor de educație plastică pentru stimularea creativității şi utilizarea jocului- strategie didactică pentru stimularea potențialului creativ.

În studiul propus, am pornit de la ipoteza că stimularea manifestărilor creative ale elevilor, în condițiile unui antrenament creativ coroborat cu numeroase activități artistice, poate conduce la creșterea potențialului creativ al acestora.

Material și Metodă

Grupurile ţintă au fost formate de elevi din clasele a II-a şi a VI-a. Eşantionul cercetării cuprinde patru loturi de subiecţi. Din grupul experimental fac parte elevii claselor a II-a A, B şi a VI-a A, B de la Liceul de Muzică "George Enescu" din Bucureşti. Elevii claselor a II-a A (40) au vârsta cuprinsă între 8-9 ani, iar cei ai claselor a VI-a (44) au vârsta cuprinsă între 12-13 ani.

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)

Grupul de control cuprinde elevi având aceeaşi vârstă, 40 de elevi din clasa a II-a şi 44 de elevi din clasa a VI-a ai Şcolii nr. 114 din Bucureşti.

S-au ales loturi de subiecţi din şcoli diferite pentru a se putea evidenţia în ce măsură potenţialul creativ este influenţat de educaţia muzicală a elevilor, avându-se în vedere specificul şcolii elevilor din grupul experimental.

Elevii clasei a II-a de la Liceul de Muzică au un număr de patru ore de educaţie muzicală săptămânal. Acestora li se adaugă numărul de ore de studiu individual care se recomandă a fi de cel puţin două ore zilnic. Elevii clasei a VI-a au şapte ore de educaţie muzicală în şcoală, pregătirea continuându-se cu ore de studiu individual acasă.

Colectivele de elevi supuse testărilor au fost omogene, atât din punct de vedere al rezultatelor la învăţătură, cât şi din punct de vedere al mediului de provenienţă (nivelul intelectual, precum şi starea materială a părinţilor).

Pentru verificarea ipotezei am folosit, înainte și după antrenamentul de stimulare a creativității, chestionarul de atitudini creative (Mihaela Roco, J.M. Jaspard) și o probă verbală (Paula Constantinescu).

Testul măsoară 16 atitudini creative, pentru fiecare atitudine existând câte 3 itemi (asigurându-se în acest fel controlul asupra fidelităţii şi consistenţei răspunsurilor).

Proba verbală a solicitat cât mai multe exemple de cuvinte din trei sunete care să înceapă cu acelaşi sunet. S-a notat originalitatea, flexibilitatea şi fluenţa răspunsurilor, urmărindu-se totodată şi categoriile gramaticale (respectiv, morfologice) în care acestea s-au încadrat, pe primul loc situându-se substantivele (72 de exemple), apoi verbele (18), adjectivele (6), adverbele (6), prepoziţiile şi conjuncţiile (7) şi pronumele (3). Constantinescu P. (1987)

Antrenamentul creativ s-a desfășurat pe o perioadă de patru luni, de la 1 octombrie 2016 până la 1 februarie 2017. După terminarea antrenamentului cele două clase experimentale au fost supuse din nou testării potențialului creativ, cu ajutorul acelorași teste aplicate inițial. În prima etapă s-au determinat atitudinile creative, potenţialul creativ inițial ,iar în cea de-a doua etapă s-a determinat potențialul creativ după terminarea antrenamentului creativ.

În timpul antrenamentului creativ am utilizat cu precădere metoda brainstorming, sinectica şi jocul didactic, cu scopul atingerii anumitor scopuri: de cercetare sau de stimulare a creativității, de rezolvare a problemelor, de antrenament creativ. Activităţile muzicale au fost îmbinate cu cele de educaţie plastică. Audiţiile muzicale au stârnit imaginaţia copiilor, care au reprezentat prin desene fragmentele audiate. În imaginile create de copii s-a putut surprinde simbioza dintre real şi imaginar, dintre artă şi joc. Prin lucrările realizate elevii au arătat că educaţia plastică, asemeni educaţiei muzicale, intră în sfera creativităţii construind legături între gândire şi imaginaţie, între realitate şi fantezie.

Cu ajutorul acestor metode am reuşit atingerea mai multor scopuri, în grade diferite, în special cultivarea câmpului asociațiilor, al metaforelor, al combinărilor aleatorii în care posibilul, probabilul joacă un rol deosebit de important, încurajarea extrapolărilor şi a fanteziei.

Rezultate

Cercetarea desfăşurată a urmat schema clasică a unei cercetări: diagnosticarea potenţialului creativ a celor 4 loturi (2 experimentale şi 2 de control) prin probe de tip diagnostic: chestionarul de atitudini creatoare si o proba verbală. A urmat antrenamentul de tip creativ cu subiecţii din loturile experimentale şi, în final, retestarea potenţialului creativ prin aceleaşi probe de diagnostic pe cele patru loturi de subiecţi. Rezultatele au arătat că ambele loturi experimentale au obţinut în final performanţe crescute faţă de cele iniţiale.

Putem spune că ritmul evoluţiei originalităţii şcolarilor se diversifică în funcţie de solicitare şi de antrenarea creativităţii în activitate.

Am constatat la lucrările post-test din grupurile experimentale, o creştere a nivelului de complexitate al acestora, varietatea şi ineditul.

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)

În tabelele următoare sunt reprezentate rezultatele obţinute de subiecţii celor patru loturi înainte şi după antrenamentul creativ. Diferenţele înregistrate demonstrează o modificare calitativ superioară a potentialului creativ faţă de cel iniţial, la grupele experimentale.

Tabel 1. **Rezultatele potenţialului creativ iniţial şi final la clasele a II-a**

Grupul de control şi grupul experimental

Nr. Elevi	Lotul	Proba potenţialului creativ iniţial	Proba potenţialului creativ final
40	Clasa a II-a Grupul de control	1979	2044
40	Clasa a II-a Grupul experimental	2140	2606

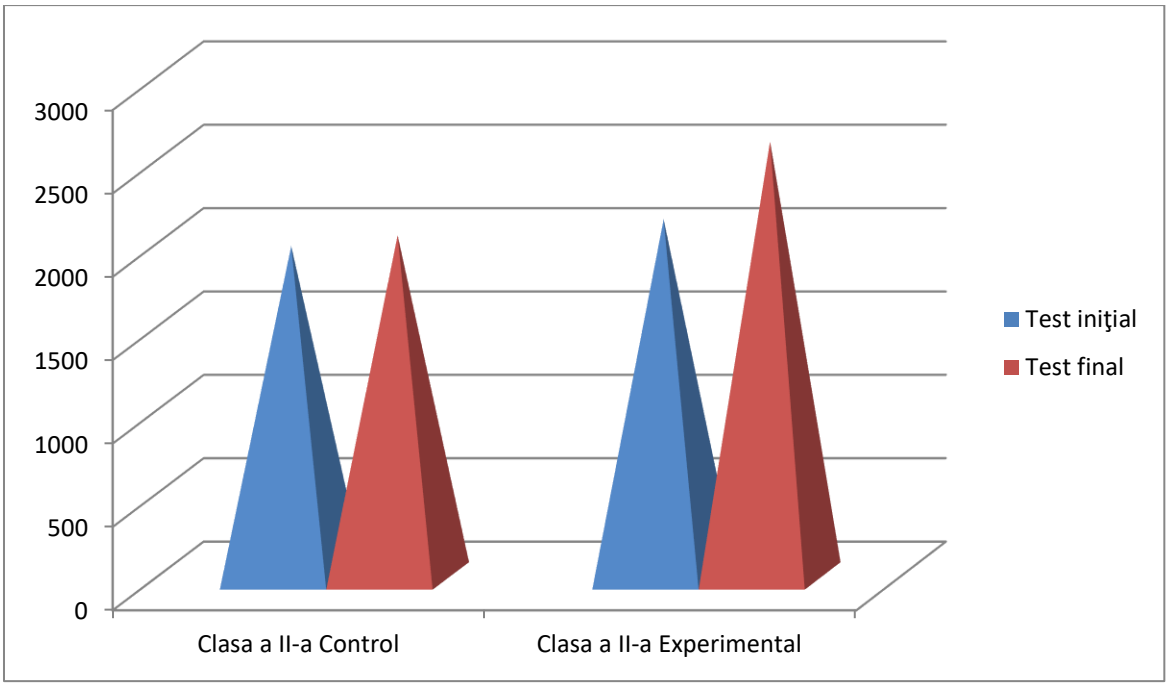

Figura 1.

Tabel 2. **Rezultatele potenţialului creativ iniţial şi final la clasele a VI-a**

Grupul de control şi grupul experimental

Nr. Elevi	Lotul	Proba potenţialului creativ iniţial	Proba potenţialului creativ final
44	Clasa a VI-a Grupul de control	2730	2760

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)

44	Clasa a VI-a Grupul experimental	3150	3535

La clasele a VI-a, la testul iniţial, se poate observa o diferenţă semnificativă între media obţinută de elevii claselor a VI-a de la Colegiul Naţional de Muzică, faţă de elevii de aceeaşi vârstă, de la Şcoala Gimnazială (420 de puncte). Aceasta poate fi datorată volumului mare de activităţi artistice pe care elevii şcolii de muzică le desfăşoară încă din primii ani de şcoală.

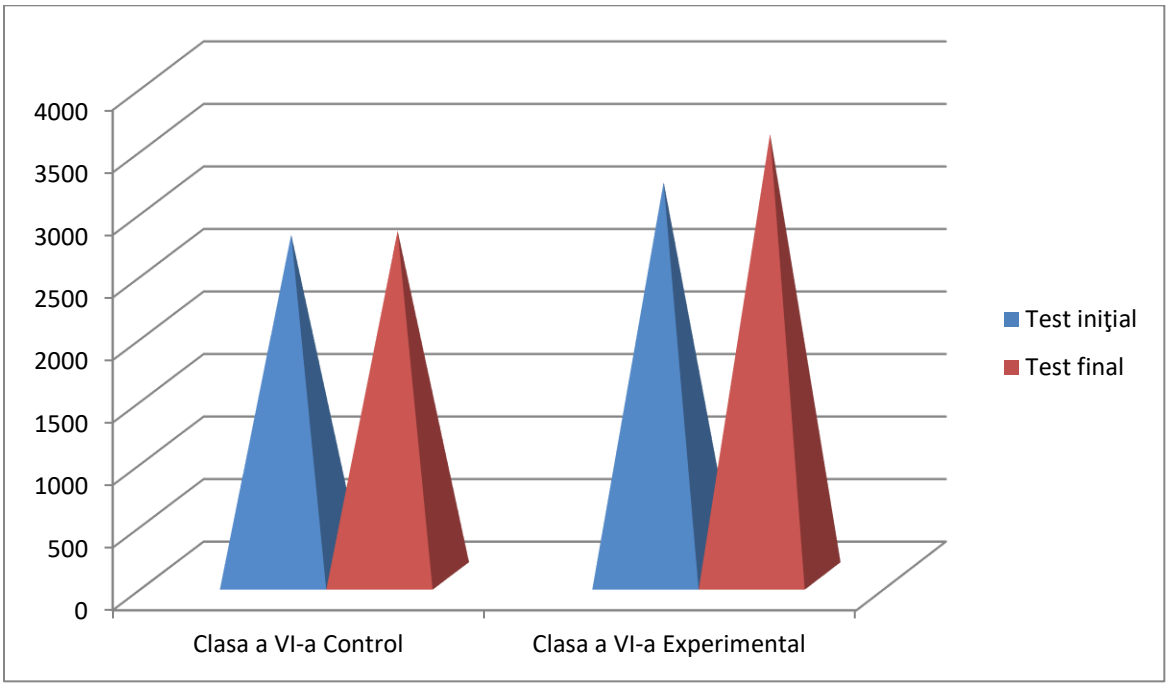
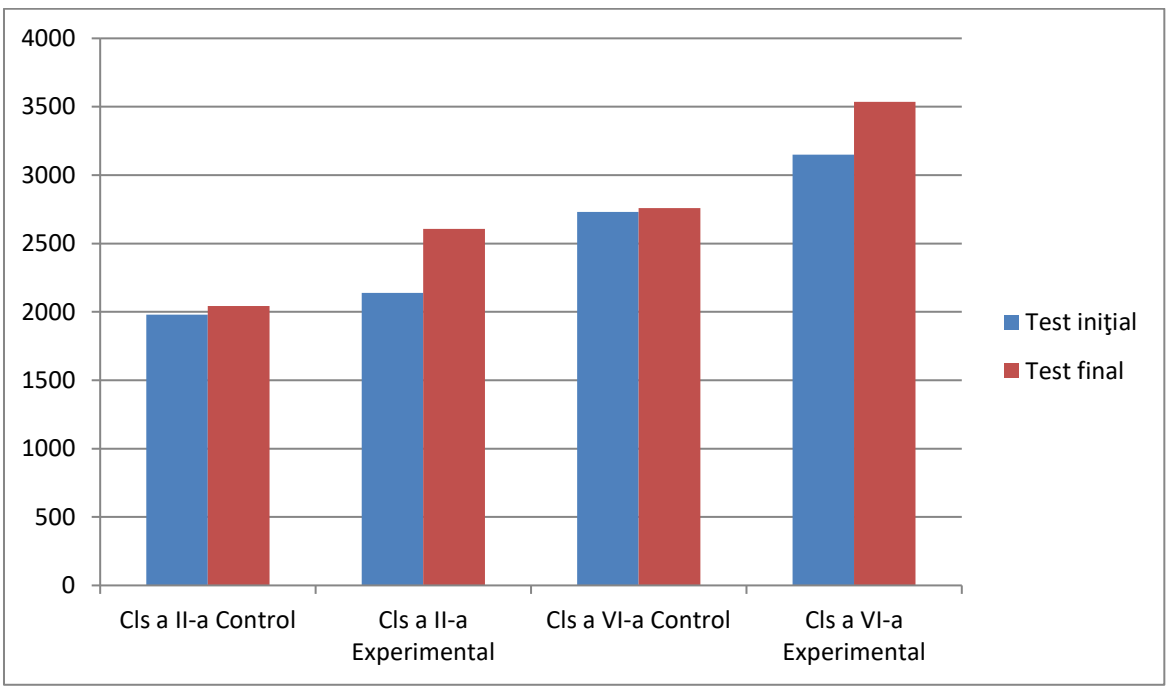

Figura 2

După cum reiese din graficele prezentate, ambele grupe experimentale au înregistrat diferenţe mai mari între testele finale şi cele iniţiale.

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)

Figura 3.

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)

Discuţii

Rezultatele studiului arată că se poate îmbunătăți capacitatea creatoare a copiilor prin demersuri artistice susținute. Diferențele dintre nivelul creativ inițial şi final arată eficiența demersurilor întreprinse, respectiv influența activităților artistice asupra capacităților creatoare ale copiilor.

Particularităţile ce se degajă prin compararea rezultatelor pe cele două niveluri de vârstă arată că vârstele şcolare mai mici dezvoltă, prin antrenament, capacităţi creatoare mai mult decât vârstele mai mari. La grupele mari de vârstă, respectiv la clasele a VI-a, abilităţile operaţionale şi cunoştinţele însuşite de-a lungul anilor oferă un material mai bogat imaginaţiei.

Concluzii

Cercetarea întreprinsă a demonstrat spontaneitatea şi elanul creativ al copiilor- motiv pentru care se poate desprinde concluzia că dezvoltarea sistematică a creativităţii prin activităţi artistice în copilărie poate fi de importanţă majoră atât în menţinerea potenţialului creativ, cât şi a evoluţiei sale ulterioare în cultivarea şi stimularea creativităţii, premise ale dezvoltării creativităţii la maturitate. S-a demonstrat că la baza capacităţii creatoare a elevilor se află dezvoltarea viziunii artistice a copilului.

Creaţia artistică a copilului se caracterizează prin sensibilitate şi ingeniozitate în contact cu lumea, prin forţa şi autenticitatea autoexprimării, prin transfigurarea lumii exterioare într-o imagine simbolică.

BIBLIOGRAPHY

1. Faber A, Mazlish E - *Comunicarea eficientă cu copiii,* Ed. Curtea Veche, București, 2013.
2. Roco M - *Creativitate şi inteligenţă emoţională*, Ed. Polirom, Iaşi, 2001.
3. Popescu-Neveanu P - *Creativitatea ca fenomen de emergenţă a sistemului psihic uman,* Comunicare ştiinţifică la Simpozionul Naţional „Perspectiva transdisciplinară asupra creativităţii şi creaţiei: inventica, creatologie, euristica", Iaşi, 1993.
4. Simister CJ - *Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței şi creativității copiilor*, Ed. Polirom, Iaşi, 2011.
5. Constantinescu P - *Creativitate şi potenţial creativ,* Psihologie şcolară, Ed. Universităţii, 1987.

BDD-A26541 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-14 00:06:02 UTC)